

Nr 41

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående mindre företags elkraftförsörjning.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I:508 av herrar *Mattsson* och *Torsten Andersson* samt II:589 av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Larsson* i Borrby hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att frågan om mindre företags försörjning med elektrisk energi och den allmänna taxesättningen där blir föremål för skyndsamt prövning i enlighet med vad i motionerna I:466 och II:546 anförts.

I de sistnämnda motionerna, vilka hänvisats till bevillningsutskottet, anföres bl. a.:

Vad först beträffar den egenproducerade kraften bör uppmärksammas att den svenska trä- och sågverksindustrien ofta har egenproduktion av elektrisk kraft. Därvid tillvaratas sågavfall, såsom bark, spån m. m. Från nationalekonomisk synpunkt måste det anses riktigt att så sker, och energibeskattningen kan redan av det skälet ifrågasättas. Motiveringen för energibeskattningen är att skapa resurser för utbyggnad av landets kraftresurser. Detta utgör ett skäl att undanta egenproduktion av nämnt slag från beskattningen, emedan de nuvarande kraftresurserna inte utnyttjas av dem som har dylik egenproduktion.

Ett måhända ännu starkare skäl utgörs av omständigheten att vedbränslen, som är den primära energikällan vid denna egenproduktion, inte omfattas av energibeskattningen. Om det vid en trä- eller sågverksindustri produceras egen energi genom ångmaskin, eldad med nämnda avfallsprodukter, och överföringen till företagets maskiner sker mekaniskt, t. ex. genom lindrift, utgår följaktligen inte energiskatt. Motionärerna förordar därför, att energiskatteförordningen ändras så att egenproducerad elektrisk kraft inte beskattas, om kraften alstras genom förbränning av vedbränsle.

Vad energibeskattningen av industriellt förbrukad elektrisk kraft beträffar bör den gällande gränsen 40 000 kilowattimmar årlig förbrukning höjas. Till följd av taxesättning m. m. har nämligen energibeskattningen relativt sett blivit tyngre för de mindre företagen. Beskattningsvärdet utgörs nämligen av samtliga debiterade avgifter, således även de fasta avgifterna, som för mindre företag utgör en större andel av kraftkostnaderna än för större företag. För sådana mindre företag blir inte endast den egentliga kraftkostnaden utan också energiskatten särskilt oförmånlig.

En för de mindre företagen mera rättvis ordning skulle erhållas, om den nämnda gränsen för borgerlig förbrukning höjdes. Motionärerna förordar därför, att gränsen för borgerlig förbrukning höjs från nuvarande 40 000 kilowattimmar per år till 100 000 kilowattimmar per år.

En avgörande betydelse för de mindre företagens rationalisering och an-

passning till den nya marknadssituationen är därjämte de villkor enligt vilka den elektriska energien ställes till deras förfogande. Enligt riksrevisionsverkets inkomstberäkning beräknas den elektriska energiens beskattningsvärde för nästkommande budgetår till följande värden i öre/kWh:

Kraft för elektrokemisk och elektrotermisk användning	1,0
Övrig industrikraft	4,18
Kraft för borgerlig förbrukning	
tätorter	13,1
landsbygd	16,9

Erfarenhetsmässigt har dessa beskattningsvärden kommit att rätt väl ange det genomsnittliga priset, inkl. fasta kostnader etc. på elektrisk energi för skilda ändamål. Denna beräkning ger anledning till slutsatsen, att priset på den elektriska energien alljämt är högst varierande mellan skilda konsumtionsorter och mellan t. ex. små och stora företag. Enligt vår uppfattning motiverar detta en skyndsam prövning av frågan om de mindre företagens försörjning med elektrisk energi och energiskattens omläggning till en fixerad nivå oberoende av priset på elektrisk energi i varje enskilt fall.

I samband med denna fråga bör även frågan om prissättningen i allmänhet på elektrisk energi prövas. Ett förfarande med förhandling mellan producent eller representant för denne och t. ex. organisation, representerande konsumenterna, bör därvid prövas. Om överenskommelse icke kan träffas mellan parterna bör möjlighet föreligga att hänskjuta prissättningen till statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.

I motionerna hemställes att egenproducerad kraft, som alstras genom vedbränsle icke skulle beskattas, att gränsen för den s. k. borgerliga förbrukningen skulle höjas från 40 000 till 100 000 kilowattimmar samt att prövning måtte ske av frågan om energiskattens omläggning till fast avgift per kilowattimme i enlighet med vad i motionerna anförts.

Bevillningsutskottet har behandlat motionerna i sitt betänkande nr 19. Beträffande vad bevillningsutskottet anförts får allmänna beredningsutskottet, i den mån det icke nedan beröres, hänvisa till betänkandet.

Utskottet

I föreliggande motioner har, under hänvisning till vad som anförts i de likalydande motionerna I:466 och II:546, hemställts om en prövning av frågan om mindre företags försörjning med elektrisk energi och taxesättningen härför.

Motionerna I:466 och II:546 har hänvisats till bevillningsutskottet. I dessa motioner hemställes, att egenproducerad kraft, som alstras genom vedbränsle icke skulle beskattas, att gränsen för den s. k. borgerliga förbrukningen skulle höjas från 40 000 till 100 000 kilowattimmar samt att prövning måtte ske av frågan om energiskattens omläggning till fast avgift per kilowattimme i enlighet med vad i motionerna anförts.

I sitt utlåtande över motionerna har bevillningsutskottet (betänkande nr 19) under hänvisning bl. a. till riksdagens tidigare ståndpunktstagande i dessa frågor och till att några skäl för ändrade ståndpunkter icke förelåg, hemställt att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen har bifallit utskottets förslag.

Allmänna beredningsutskottet vill beträffande kraftpriserna framhålla, att som omnämnts i ett av 1960 års riksdag godkänt utskottsutlåtande (bevillningsutskottets betänkande 1960/73), utvecklingen går mot en alltmer enhetlig prisnivå för elkraftleveranserna och att en väsentlig orsak härtill varit den pågående, av elkraftutredningen rekommenderade övergången till standardtariffer. Utskottet vill också erinra om möjligheterna för den som anser sig pålagd ett för högt kraftpris att hos kontrollstyrelsen ansöka om nedsättning av skatten.

Med hänsyn härtill och till att årets riksdag redan godkänt vad bevillningsutskottet anfört i sitt ovannämnda betänkande nr 19, vartill utskottet får hänvisa, anser utskottet skäl icke föreligga för bifall till motionärernas förslag om prövning av vissa frågor. Utskottet får sålunda hemställa,

att de likalydande motionerna I:508 och II:589 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 maj 1962

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin, Olofsson, Hellebladh*, Ringaby, Tage Johansson, Schött, Eric Peterson, Gunnar Pettersson* och Ferdinand Nilsson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Jacobsson i Sala, fru Jäderberg, herr Svensson i Kungälv, fru Thunvall*, herrar Nilsson i Bästekille*, Björkänge, Gustafsson i Uddevalla*, Magnusson i Nennesholm*, Westberg och Edlund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Ferdinand Nilsson*, *Björkänge* och *Magnusson* i Nennesholm, vilka ansett att utskottet bort anföra och yrka följande.

I föreliggande motioner har, under hänvisning till vad som anförts i de likalydande motionerna I:466 och II:546, hemställts om en prövning av

frågan om de mindre företagens försörjning med elektrisk energi och taxesättningen härför.

Beträffande skälet för hemställan har i de sistnämnda motionerna hänvisats till riksrevisionsverkets beräkning av den elektriska energiens beskattningsvärde för nästkommande budgetår. Enligt denna beräkning skulle beskattningsvärdet för kraft till elektrokemisk och elektrotermisk användning utgöra 1,0 öre/kWh och för övrig industrikraft 4,18 öre/kWh. För borgerlig förbrukning skulle motsvarande värden i tätorterna utgöra 13,1 öre/kWh och på landsbygden 16,9 öre/kWh. I motionerna framhålles, att dessa värden rätt väl anger det genomsnittliga priset på elektrisk energi för skilda ändamål och att priset på den elektriska energien alltjämt är högst varierande mellan skilda konsumtionsorter och mellan t. ex. små och stora företag. Enligt motionärernas mening motiverar detta bl. a. en skyndsam prövning av frågan om de mindre företagens försörjning med elektrisk energi.

Utskottet finner de i motionerna framförda synpunkterna värda beaktande. Såsom framhållits i motionerna är de mindre företagens försörjning med elektrisk energi och prissättningen för denna energi ej tillfredsställande ordnad. Med hänsyn till den elektriska energiens betydelse torde vissa menliga inverknings på företagens möjligheter till utveckling och rationalisering bli följden. Då det är angeläget att goda betingelser skapas för de berörda företagen, synes en närmare prövning av ifrågavarande spörsmål vara befogad. Utskottet tillstyrker sålunda att frågan om de mindre företagens energiförsörjning närmare prövas.

Aberopande det ovan anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I:508 och II:589 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att frågan om de mindre företagens försörjning med elektrisk energi och taxesättningen härför måtte bli föremål för skyndsam prövning.